צרות פון קינדער

א שפאנענדער ראמאן פון אירישען לעבען אין פוילען

פון מ. ווארשאווער

(פארזעצונג)

— איך וואלט זעהר געוואלט פארגעסען, אבער א קאץ קאן אויך קאליע מאַכען.

— וואס מיינט איהר דערמיט?

— איהר שרייבט דארט וועגען אפנארען. איהר זענט פון די פרויען, זאגט איהר אליין, וואס מוזען אפנארען דעם מאן. אמת, איך האב אייך ליעב... אנקע האט אויפגעציטערט. טויזענטער ליכטיגע הימלען זענען איצט אראפגעפאלען אויף איהר קאפ. זי האט זיך גיך צוגעבויגען צו זיין פנים און מיט דער צאנצער שעהנער וונגקייט, וואס האט געצאפעלט אין איהר ריין בלוט — האט זי ארומגענומען מיט איהרע שמעקעדיגע הענט זיין פנים, און איידער ער האט נאך צייט געהאט צו ארויסטיידען זיך, האט ער דערפיהלט אויף זיך איהר מויל און איהר אטעם.

— רערט נישט — האט זי מיט'ן ערשטען אונשולדיגען קוש, וואס זי האט געגעבען א מאנסביל. פארשטעלט איהם דאס מויל — רערט גארנישט, נאר זאגט נאכאמאל — איך האב דיך ליעב.

— אנקע, אנקע — האט זיך אין יאקוב'ן געוואָרפען יערעס אבר — איך האב דיך ליעב... קאכאנקא, פיענקנא...

— נאר, נאר, נאר — האט אנקע זיך צוגעטויעלט צו איהם — פארוואס האסטו אזוי לאנג געצויגען, פארוואס האסטו אזוי לאנג געוואַרט? איך בין אויסגעגאנגען נאך דעם דאזיגען וואַרט. איך האב גע'חלום'ט פון דיר בייטאג און ביינאכט. זעהסט, איך בין א מאדנע, אן אנדערע. יא, עס איז אמת — איך בין אן אנדערע. ווי אלע. איך האב די ערשטע דיך געקושט.

— ביזט אן אויסטערלישע, ביזט א וואונדערבארע — איז איהם דאס הארץ איבערגעגאנגען פון שמחה — טא פארוואס האסטו אזוי געשריבען צו מיר?

— אומישנע, אומישנע. איך האב דיך געוואלט דערווייטערען, און אזוי־ארום דערנעהענטערען צו מיר. איך האב מיך געוואלט אביסעל שפילען מיט דיר. זיי מיר מוחל, טייערער, שטארקער... האסט אזא גרויסע קאפ...

— און וועסט מיך טאקע אפנארען?

— האט יאקוב געציטערט און געלאכט.

— אויב דו וועסט ווערט זיין — יא...

— וואס הייסט, אויב איך וועל ווערט זיין?

— דאס הייסט — אויב דו וועסט מיך אפנארען איינמאל, וועל איך דיך אפנארען צעהן מאל.

— גוט, גוט — האט יאקוב א פאטש געטאן מיט די הענט — איך האב דיך דערפאר נאך ליעבער. ביזט מיר נאך טייערער. אבער ווי לאנג וועסטו נאך ארבייטען ביי די ראזענבערגס?

— אזוי לאנג, ביז דו וועסט קומען און זאגען געזונג, קומט מיט מיר.

— איך זאג שוין, קום מיט מיר. זיי־ביי מיר.

— ניין, אזוי נישט. שפעטער, שפעטער, איך בין אויסגעגאנגען נאך דעם דאזיגען וואַרט. איך האב גע'חלום'ט פון דיר בייטאג און ביינאכט. זעהסט, איך בין א מאדנע, אן אנדערע. יא, עס איז אמת — איך בין אן אנדערע. ווי אלע. איך האב די ערשטע דיך געקושט.

— ביזט אן אויסטערלישע, ביזט א וואונדערבארע — איז איהם דאס הארץ איבערגעגאנגען פון שמחה — טא פארוואס האסטו אזוי געשריבען צו מיר?

— אומישנע, אומישנע. איך האב דיך געוואלט דערווייטערען, און אזוי־ארום דערנעהענטערען צו מיר. איך האב מיך געוואלט אביסעל שפילען מיט דיר. זיי מיר מוחל, טייערער, שטארקער... האסט אזא גרויסע קאפ...

— און וועסט מיך טאקע אפנארען?

— האט יאקוב געציטערט און געלאכט.

— אויב דו וועסט ווערט זיין — יא...

— וואס הייסט, אויב איך וועל ווערט זיין?

— דאס הייסט — אויב דו וועסט מיך אפנארען איינמאל, וועל איך דיך אפנארען צעהן מאל.

— גוט, גוט — האט יאקוב א פאטש געטאן מיט די הענט — איך האב דיך דערפאר נאך ליעבער. ביזט מיר נאך טייערער. אבער ווי לאנג וועסטו נאך ארבייטען ביי די ראזענבערגס?

— אזוי לאנג, ביז דו וועסט קומען און זאגען געזונג, קומט מיט מיר.

— איך זאג שוין, קום מיט מיר. זיי־ביי מיר.

— ניין, אזוי נישט. שפעטער, שפעטער. די שיטערע זיצער אויף די בענק זענען נאך שיטערער געוואָרען. און דער אלטע איז געוואָרען וואס אמאל ליידיגער. עס האט געשמעקט מיט ווארמען, מיט וואסער און מיט ריינער לופט.

און זיי ביידע האבען אויך געשמעקט, מיט זיך אליין האבען זיי געשמעקט, מיט לעבע און מיט פרייד.

יאקוב'ס פילאזאפיע איז איצט אינגאנצען אוועק אין א זייט. א, ניין, מיט דער דאזיגער מיידעל שפילט ער זיך ניט. עס איז נישט ביי איהם קיין צייטפארטרייב. דאס דאזיגע מיידעל האט ער ליעב. ער שפירט אין זיך אזעלכעס, וואס ער האט נאך קיינמאל נישט געשפירט. אט זיצט זי נעבע זאיהם. ער זעהט זי, ער פיהלט זי און דאך בענקט ער נאך איהר. ס'איז עפעס אזוי שעהן און אזוי מארגע.

זיי האבען אצינד אזוי פיעל זיך צו זאגען און זאגען זיך גארנישט. די רייד וועלען צושטערען זייער שטילקייט, זייער הייליגע מינוט. זייערע אויפגעצאפעלטע נשמות.

זיצען זיי שטיל איינער נעבען אנדערען, פרעהען זיך מיט זייער ניי גליק.

אבער פון צייט צו צייט דרעהט יעדער פון זיי אויס דעם קאפ. עס דאכט זיך זיי, אז הינטער זיי רוישט עפעס, פונקט אזוי ווי עס וואלטען געפאראטען מענשליכע טריט.

— הערסט? — פרעגט ז'אן טויליעט זיך צו איהם צו.

— עפעס רוישט דא דערנעבען.

— יא. מיר דאכט זיך אויך.

— מן־הסתם א ווינטעל צווישען די גראזען.

זיי הערען זיך איין. דאס רוישען ווערט אפגעהאקט. מען הערט שוין איצט גארנישט.

— ס'האט זיך אונז געדאכט — רופט זיך אפ אנקע.

— יא. איבערגעגענס, וואס ארט דאס אונז?

— זיכער. זאל זיך די וועלט איבערדרעהען. אבער ווי לאנג וועלען מיר דא זיצען, מען מוז דאך שוין אהיים געהן.

—זיץ נאך — בעט זיך יאקוב — איך האב דיר נאך אזוי פיעל צו זאגען.

— מיט איין מאל טאר מען נישט זאגען אלץ. וואס וועט זיין שפעטער, פון וואס וועלען מיר שפעטער ריידען?

— שפעטער וועלען מיר ריידען פון אונזער קינד! — שמייכעלט יאקוב.

— געה, ניט איהם אנקע א לייכט פעטשעל איבער דער האנט — ביזט אן אויסגעלאסענער.

און אין איהר קול פיהלט זיך אזוי פיעל וואַרימקייט און אזוי פיעל גוטסקייט אז יאקוב'ן צושפארט עס אזש.

— איך האב ליעב צו זיין אויסגעלאסען — קוועלט יאקוב.

— זיי אזוי ווי דו ביזט און אזוי ווי דו ווילסט, אבער ווייסן זאלסטו, אז מיך מוז מען שטענדיג ליעב האבען, שטענדיג.

— אפילו דאמאלסט, ווען דו וועסט אפנארען?

— אפילו דאמאלסט.

— דו גאלדען מיידעל, וואס דו ביזט! און יאקוב בויגט זיך אויפסניץ צו... אבער דא רערהערט זיך ווידער א רוישען הינטער זיי.

ביידע שפיצען אויף די אויערען. דאס רוישען איז ווידער איבערגעריסען געוואָרען. אויף איין מינוט, נישט מעהר. ביידע זעצען זיך צוריק גלייך. ביידע לערפיהלען עפעס אן אומרוהיגקייט.

— קום — לאמיר געהן — רופט זיך אן אנקע.

און אזוי ווי זי רופט זיך אן, אזוי ניט עפעס א קנאק, א שטיק פייער גיט א טער... די מוזט נאך ארויסגעהן צו מיין טאטען, די מוזט נאך בעטען ביי איהם שרלויבעניש, צי די קענסט מיך נעהמען פאר א ווייב.

— וועט דיין טאטע נישט ערלויבען?

— אויב די וועסט איהם נישט געפעלען, וועט ער נישט ערלויבען.

— טא ווי אזוי געפעהלט מען איהם?

— בעט מיך, וועל איך איהם בעטען

— די זאלס טאיהם געפעהלען.

ביידע זענען געווען פארטאן מיט זיך, צוזאמען, צווזנגענע אין צישטיפטען.

וואס איז זיי אנגענאנגען די נאנצע וועלט? וואס האט זיי געארט עפעס דארט א ברייוועל, וואס די שלעכטע סטעפע האט געשריבען, און וואס האט זיי געארט דארט דער מענש אויף דער קענענ־איבערריגער באנק, וואס האט זיך אויפגעשטעלט און איז אוועקגעגאנגען?

איצט האט פאר זיי גארנישט עקזיסטירט. די גאנצע וועלט איז געווען אין זיי, און זיי זענען געווען די גאנצע וועלט.

ס'איז געוואָרען, וואס אמאל שפעטער. די שיטערע זיצער אויף די בענק זענען נאך שיטערער געוואָרען. און דער אלטע איז געוואָרען וואס אמאל ליידיגער. עס האט געשמעקט מיט ווארמען, מיט וואסער און מיט ריינער לופט.

און זיי ביידע האבען אויך געשמעקט, מיט זיך אליין האבען זיי געשמעקט, מיט לעבע און מיט פרייד.

יאקוב'ס פילאזאפיע איז איצט אינגאנצען אוועק אין א זייט. א, ניין, מיט דער דאזיגער מיידעל שפילט ער זיך ניט. עס איז נישט ביי איהם קיין צייטפארטרייב. דאס דאזיגע מיידעל האט ער ליעב. ער שפירט אין זיך אזעלכעס, וואס ער האט נאך קיינמאל נישט געשפירט. אט זיצט זי נעבע זאיהם. ער זעהט זי, ער פיהלט זי און דאך בענקט ער נאך איהר. ס'איז עפעס אזוי שעהן און אזוי מארגע.

זיי האבען אצינד אזוי פיעל זיך צו זאגען און זאגען זיך גארנישט. די רייד וועלען צושטערען זייער שטילקייט, זייער הייליגע מינוט. זייערע אויפגעצאפעלטע נשמות.

זיצען זיי שטיל איינער נעבען אנדערען, פרעהען זיך מיט זייער ניי גליק.

אבער פון צייט צו צייט דרעהט יעדער פון זיי אויס דעם קאפ. עס דאכט זיך זיי, אז הינטער זיי רוישט עפעס, פונקט אזוי ווי עס וואלטען געפאראטען מענשליכע טריט.

— הערסט? — פרעגט ז'אן טויליעט זיך צו איהם צו.

— עפעס רוישט דא דערנעבען.

— יא. מיר דאכט זיך אויך.

— מן־הסתם א ווינטעל צווישען די גראזען.

זיי הערען זיך איין. דאס רוישען ווערט אפגעהאקט. מען הערט שוין איצט גארנישט.

— ס'האט זיך אונז געדאכט — רופט זיך אפ אנקע.

— יא. איבערגעגענס, וואס ארט דאס אונז?

— זיכער. זאל זיך די וועלט איבערדרעהען. אבער ווי לאנג וועלען מיר דא זיצען, מען מוז דאך שוין אהיים געהן.

—זיץ נאך — בעט זיך יאקוב — איך האב דיר נאך אזוי פיעל צו זאגען.

— מיט איין מאל טאר מען נישט זאגען אלץ. וואס וועט זיין שפעטער, פון וואס וועלען מיר שפעטער ריידען?

— שפעטער וועלען מיר ריידען פון אונזער קינד! — שמייכעלט יאקוב.

— געה, ניט איהם אנקע א לייכט פעטשעל איבער דער האנט — ביזט אן אויסגעלאסענער.

און אין איהר קול פיהלט זיך אזוי פיעל וואַרימקייט און אזוי פיעל גוטסקייט אז יאקוב'ן צושפארט עס אזש.

— איך האב ליעב צו זיין אויסגעלאסען — קוועלט יאקוב.

— זיי אזוי ווי דו ביזט און אזוי ווי דו ווילסט, אבער ווייסן זאלסטו, אז מיך מוז מען שטענדיג ליעב האבען, שטענדיג.

— אפילו דאמאלסט, ווען דו וועסט אפנארען?

— אפילו דאמאלסט.

— דו גאלדען מיידעל, וואס דו ביזט!